

Sk 1,6-11; 1. čtení J 17,1-11

Milé sestry, milí bratři, v rámci církevního roku jsme ve významném období. Ve čtvrtek byl čtyřicátý den od Ježíšova zmrtvýchvstání, ke kterému se pojí událost z knihy Skutky apoštolů. Ježíš odchází do nebe a za deset dní potom nastává seslání Ducha svatého. Je to doba krátce před vznikem církve.

Lukáš popisuje tyto události s více než čtyřicetiletým odstupem, jeho evangelium a kniha Skutky apoštolů vznikají někdy po roce sedmdesát. Lukáš nejen popisuje čtyřicet let staré historické události, ale zároveň je předkládá tak, aby pomohl svým současníkům vyrovnat se s tématem, které tehdy bylo v církvi značným problémem.

První křesťané byli přesvědčeni, že Ježíš se vrátí velmi brzy, ještě za jejich života. A Lukáš reaguje na tuto představou blízkého Ježíšova návratu, který byl v první generaci křesťanů toužebně očekáván, který však nenastal. Toto očekávání Ježíšova brzkého návratu vyjadřují některé texty, které známe od apoštola Pavla.

V Pavlově nejstarším dopise, kterým je 1. list Tesalonickým, napsaný kolem roku 50, můžeme číst: *„My živí, kteří se dočkáme příchodu Páně, zesnulé nepředejdeme. Zazní povel, hlas archanděla a zvuk Boží polnice, sám Pán sestoupí z nebe, a ti, kdo zemřeli v Kristu, vstanou nejdříve; potom my živí, kteří se toho dočkáme, budeme spolu s nimi uchváčeni v oblacích vzhůru vstříc Pánu. A pak už navždy budeme s Pánem.“* (1Tes 4,15-18).

Stejnou myšlenku na Ježíšův brzký příchod najdeme také v Pavlově pozdějším dopise, v 1. listu Korinským, který Pavel napsal přibližně o pět let později, tedy někdy v roce 55: *„Hle, odhalím vám tajemství: Ne všichni zemřeme, ale všichni budeme proměněni, naráz, v okamžiku, až se naposled ozve polnice. Až zazní, mrtví budou vzkříšeni k nepomíjitelnosti a my živí proměněni.“* (1Kor 15,51-52).

Za dalších šest let, tedy někdy po roce šedesát, píše Pavel list Filipským, ve kterém opět můžeme číst o jeho naději na to, že nezemře, ale jeho tělo bude proměněno při Kristově příchodu do podoby těla Kristovy slávy: *„My však máme občanství v nebesích, odkud očekáváme i Spasitele, Pána Ježíše Krista. On promění tělo naší poníženosti v podobu těla své slávy silou, kterou je mocen všechno si podmanit.“* (Fil 3,20-21).

Apoštol Pavel tedy opakovaně v průběhu více než deseti let vyjadřuje naději, že se ještě za svého života dočká návratu Pána, což pro něj bude znamenat proměnu jeho smrtelného těla v tělo oslavené, tedy podobné tomu, jako má Ježíš po svém vzkříšení.

Lukáš píše Skutky apoštolů o minimálně dalších deset let později. Od Ježíšova odchodu do nebe uplynulo už víc než čtyřicet let a Ježíš se stále nevrací. Mnozí křesťané už od té doby zemřeli, včetně apoštola Pavla, a v církvi nastává problém, kterému se říká „Ježíšův opožděný příchod“. Očekávaný druhý příchod Ježíše Krista nenastal tak brzy, jak raná církev původně předpokládala. Lukáš na to reaguje a píše své spisy tak, aby svým současníkům pomohl vyrovnat se s tím. Přesouvá pozornost na poslání církve, které musí být před Ježíšovým návratem naplněno.

Církev má na zemi důležitý úkol. Ježíšova poslední slova učedníkům jsou posláním: *„Dostanete sílu Ducha svatého, který na vás sestoupí, a budete mi svědky v Jeruzalémě a v celém Judsku, Samařsku a až na sám konec země.“*

Učedníci mají svědčit o Ježíšovi až na sám konec země, to nebude hned tak hotové. To nebude záležitost jedné generace nebo několika málo generací křesťanů. To je program pro církve na celá staletí.

Při Ježíšově odchodu stojí učedníci v úžasu a hledí za Ježíšem vzdalujícím se do nebe a anděle v Lukášově vyprávění jim říkají: „*Co tu stojíte a hledíte k nebi? Tento Ježíš, který byl od vás vzat do nebe, znovu přijde právě tak, jak jste ho viděli odcházet.*“ Ježíšův návrat je tedy jistá věc, ale nejdřív se musí svědectví o něm dostat až na sám konec země. Musí proniknout až k těm nejvzdálenějším národům. Svědectví o Ježíšovi má totiž univerzální, celosvětový charakter.

Poslání s tímto charakterem nacházíme už ve Starém zákoně, konkrétně u proroka Izajáše, kde je napsáno o Hospodinově služebníkovi: „*Nestačí, abys byl mým služebníkem, který má pozvednout Jákobovy kmeny a přivést zpátky ty z Izraele, kdo byli ušetřeni; dal jsem tě za světlo pronárodům, abys byl spása má do končin země.*“ (Iz 49,6)

Nacházíme zde stejné vyjádření o končinách země. Hospodinův služebník má být světlem národům a Hospodinovou spásou až do končin země. Toto vymezení přesně odpovídá novozákonnímu poslání církve. Ježíš tedy navazuje na toto prorocké poslání a přenáší je na své učedníky. V Lukášově vyprávění o Ježíšově odchodu do nebe jsou tak přítomny dva póly, které vytváří zdravé napětí pro život církve. Jedním pólem je jistota Ježíšova návratu, který bude znamenat konec dějin hříchu a zla. Svět tak, jak jej nyní známe a zakoušíme, nebude trvat do nekonečna. Svět hříchu se všemi jeho důsledky jednou skončí. Skončí Kristovým druhým příchodem: „*Znovu přijde právě tak, jak jste ho viděli odcházet.*“

Ale zároveň, a to je druhý pól tohoto vyprávění, do té doby má církev jasný úkol, jasné poslání, kterého se nemá zříkat. Je to velkolepý a dlouhodobý úkol a tím je svědčit o Kristu, v moci Ducha svatého, všude po celém světě, až na sám konec země. Skutky apoštolů líčí počátek realizace tohoto poslání. To jak se církve šířila v Jeruzalémě, Judsku, Samaří a dál až do Evropy. Lukášovo vyprávění ve Skutcích apoštolů končí tím, jak je Pavel v hlavním městě tehdejší světové velmoci, v Římě, ale to ještě zdaleka není konec země. Církve toho má ještě hodně před sebou.

Na konkrétní dotaz učedníků po čase, kdy bude obnoveno království, Ježíš řekl: „*Není vaše věc znát čas a lhůtu, kterou si Otec ponechal ve své moci.*“ (v. 7). Musíme se smířit s tím, že čas Ježíšova příchodu nemáme znát, to není naše věc, o to se nemáme starat. Naše věc je svědčit o Ježíšovi.

Lukášovo vyprávění zároveň klade důraz na působení Ducha Svatého. Věrohodné svědectví o Ježíšovi není možné uskutečňovat v lidské moudrosti a strategii. Když jsme nedávno na biblické hodině přemýšleli o křesťanské misii, tak nás snáze napadaly negativní příklady, kdy to církve dělala špatně, kdy víc než o věrohodné svědectví o Ježíšovi šlo církvi o posilování a rozšiřování vlastního mocenského vlivu. A myslím, že je stále velkým tématem církve to, jak uskutečňovat křesťanskou misii, tedy jak naplňovat toto naše poslání – svědčit o Ježíšovi.

Podrobnosti Lukášova vyprávění jsou důležité pro jeho celkové porozumění. Anděle vysvětlují Ježíšův odchod, stejně jako vysvětlovali jeho vzkříšení (L 24,4–7). Nejen andělé, ale i zmínka o oblaku a nebi odpovídají proroctvím o Ježíšově návratu. Oblak je znamením Boží slávy, do které Ježíš vstoupil. Oblak Ježíše zahalil při jeho odchodu do nebe a stejně tak Ježíš přijde s oblaky nebeskými na konci věků v moci a slávě.

Tak to čteme také v evangeliu: „*Tehdy uzří Syna člověka přicházet v oblaku s mocí a velikou slávou.*“ (L 21,27). Patrně proto také Pavel při Kristově příchodu mluví o „*uchvácení v oblacích vzhůru vstříc Pánu.*“ (1Tes 4,18). Tak jako Ježíš vstoupil do oblaku, který představuje Boží slávu, budou při Ježíšově příchodu jeho věrní „*uchvácení v oblacích*“, což je výrazem pro jejich vstup do Boží slávy.

Jako církve tedy žijeme s posláním a žijeme také s velmi nadějným očekáváním. Naším posláním je být Ježíšovými svědky a očekáváním je Ježíšův návrat a naše uvedení do Boží slávy. Lukáš klade oba motivy vedle sebe. Ježíš odchází a učedníci zůstávají s posláním a s nadějí. Pro církve nemusí být snadné obojí si i po staletích uchovat, ale zároveň je to něco, co nám dodnes dává naši křesťanskou identitu. Jsme ti, kdo mají od Ježíše poslání a mají také naději.

Pane, dávej nám moudrost, odvahu i ochotu svědčit o tobě tím, jak žijeme, co děláme i co říkáme. Dávej nám k tomu také svého svatého Ducha a radostné očekávání tvého návratu. Amen.